

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 5Cb/1/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8519201772
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Mišenková
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2021:8519201772.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa sudkyňou JUDr. Emíliou Mišenkovou v právnej veci žalobcu: PROFÍ CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Peter Kováč, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 36 857 033 proti žalovanému: Roman Mirga, nar. 1.5.1987, s miestom podnikania Kolačkov 176, IČO: 48181927, v konaní o zaplatenie 864,30 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 406,34 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 406,34 eur od 31.3.2020 do zaplatenia, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žiadna zo sporových strán n e m á na náhradu trov konania právo.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou doručenu tunajšiemu súdu dňa 24.12.2019 sa žalobca domáhal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť mu sumu 864,30 eur spolu s príslušenstvom a trovy konania.

2. Žalovaný sa k žalobe, ktorá mu bola spolu s prílohami doručená dňa 30.3.2020, nevyjadril.

3. Súd sa oboznámil s obsahom žaloby, vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom všetkých listinných dôkazov predložených žalobcom a zistil tento skutkový stav:

4. Strany sporu uzatvorili Zmluvu o úvere č. 236607 - 73576, žalobca ju podpísal dňa 31.8.2016 v Bratislave, žalovaný dňa 13.9.2016 v Starej Ľubovni (č. I. 7 spisu). Na základe predmetnej zmluvy poskytol žalobca žalovanému úver vo výške 800,- eur na výkon jeho podnikateľskej činnosti a žalovaný sa zaviazal splatiť úver v 12. mesačných splátkach vo výške 104,83 eur (spolu vo výške 1.257,96 eur), splatných podľa splátkového kalendára, ktorý tvoril neoddeliteľnú súčasť zmluvy. Úver sa žalovaný zaviazal splatiť v lehote do 20.9.2017, kedy mala byť poukázaná na úver posledná splátka. Za poskytnutie úveru sa žalovaný zaviazal zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu, ktorá predstavuje úroky za poskytnutie úveru. Zmluvná odmena predstavuje sumu 38,16 eur mesačne, pričom sa uhrádza spolu so splátkou úveru ku dňu jej splatnosti podľa splátkového kalendára (článok 3 zmluvy). V prípade, že by žalovaný neuhradil ktorúkoľvek splátku podľa aktuálneho splátkového kalendára do 75 kalendárnych dní odo dňa jej splatnosti, veriteľ bol oprávnený požadovať úhradu všetkých splátok a záväzkov, ktoré sa majú podľa zmluvy stať splatnými v budúcnosti, a to ku dňu uvedenému v oznámení. Ak by sa stali okamžite splatnými všetky záväzky žalovaného, žalovaný bol povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 0,1 % denne z dlžnej sumy za každý deň omeškania s tým, že ak sankcie za omeškanie dosiahnu sumu

rovnajúcu sa sume všetkých splátok podľa splátkového kalendára, od nasledujúceho dňa bol žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania podľa nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z. (článok 10 zmluvy).

5. Žalovaný na predmetný úver žalobcovi zaplatil dňa 6.10.2016 platbu vo výške 105,- eur, dňa 31.10.2016 platbu vo výške 104,83 eur, dňa 3.3.2017 platbu vo výške 79,- eur a dňa 18.4.2017 platbu vo výške 104,83 eur. Ďalšie platby na úver nepoukázal. Oznámením o okamžitej splatnosti zo dňa 7.3.2017 žalobca oznámil žalovanému, že je v omeškaní s úhradou záväzkov, splátok úveru č. 3, 4, 5 a preto v dôsledku porušenia zmluvných povinností sa dňom 17.3.2017 stávajú splatné všetky splátky a záväzky zo zmluvy, ktorých aktuálna celková výška je v sume 998,50 eur. Žalovaný ku dňu podania žaloby zaplatil sumu celkom 393,66 eur.

Súd zistený skutkový stav podriadil pod tieto zákonné ustanovenia:

6. Podľa § 1 ods. 1 Obchodného zákonníka, tento zákon upravuje postavenie podnikateľov, obchodné záväzkové vzťahy, ako aj niektoré iné vzťahy súvisiace s podnikaním.

7. Podľa § 1 ods. 2 Obchodného zákonníka, právne vzťahy uvedené v odseku 1 sa spravujú ustanoveniami tohto zákona. Ak niektoré otázky nemožno riešiť podľa týchto ustanovení, riešia sa podľa predpisov občianskeho práva. Ak ich nemožno riešiť ani podľa týchto predpisov, posúdia sa podľa obchodných zvyklostí, a ak ich niet, podľa zásad, na ktorých spočíva tento zákon.

8. Podľa § 261 ods. 1 Obchodného zákonníka, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

9. Podľa § 497 Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

10. Podľa § 499 Obchodného zákonníka, za dojednanie záväzku veriteľa poskytnúť na požiadanie peňažné prostriedky možno dojednať odplatu, ak poskytovanie úveru je predmetom podnikania veriteľa.

11. Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššie prípustnej výške.

12. Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

13. Podľa § 265 Obchodného zákonníka, výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

14. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

15. Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

16. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

17. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Na základe takto zisteného skutkového stavu a citovaných zákonných ustanovení súd právne uzatvára:

18. V prvom rade sa súd zaoberal otázkou charakteru predmetného úverového vzťahu, teda či sa v danom prípade jedná o obchodnoprávny vzťah, vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný uzatvoril úverovú zmluvu ako podnikateľ (živnostník) v súvislosti s výkonom jeho podnikateľskej činnosti (s prihliadnutím na účel jeho poskytnutia), alebo vzťah spotrebiteľský.

19. Na základe vykonaného dokazovania súd vyhodnotil tento zmluvný vzťah medzi stranami ako vzťah obchodnoprávny, a to vzhľadom na skutočnosť, že vznikol medzi dvomi podnikateľskými subjektmi pri uskutočňovaní ich podnikateľskej činnosti a bol žalovanému poskytnutý na účely výkonu jeho podnikateľskej činnosti, t. j. na nákup stavebného materiálu, ktorý žalovaný deklaroval v žiadosti o úvere zo dňa 30.8.2016. Vychádzajúc z uvedených skutočností mal súd za to, že medzi stranami sporu bola uzatvorená dňa 13.9.2016 zmluva o úvere v zmysle § 497 Obchodného zákonníka.

20. Aj napriek skutočnosti, že sa v danom prípade nejedná o spotrebiteľskú zmluvu, na základe ktorej by bol založený spotrebiteľský vzťah, súd sa zaoberal tým, či uvedená zmluva neobsahuje ustanovenia (dôvody), s ktorými právny poriadok vo všeobecnosti spája neplatnosť zmluvy z hľadiska všeobecnými ustanoveniami vyžadovaného súladu so zákonom alebo dobrými mravmi (porov. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/188/2018 zo dňa 23.1.2019).

21. Pojem dobré mravy nie je v zákone definovaný. Ústavný súd Slovenskej republiky judikoval, že dobrými mravmi je potrebné rozumieť pravidlá správania sa, ktoré sú v prevažnej miere v spoločnosti uznávané a tvoria základ fundamentálneho hodnotového poriadku (uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 55/2011 zo dňa 24.2.2011). Z ustálenej súdnej judikatúry tiež vyplýva, že zmluvné ustanovenia o výške úrokov pri pôžičke (úvere) je potrebné podrobiť testu jeho súladu s dobrými mravmi. V tejto súvislosti súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 26/2011 zo dňa 26. apríla 2012, v ktorom Najvyšší súd SR uviedol, že pri dojednaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek.

22. Obchodnom zákonníku je pre oblasť obchodných záväzkových vzťahov ustanovené pravidlo, v dôsledku ktorého sa neposkytne právna ochrana takému výkonu práva, ktoré je v rozpore s poctivým obchodným stykom. Z tohto dôvodu je integrálnou obsahovou súčasťou práv prameniacich z obchodných záväzkov (§ 261) podmienka poctivého obchodného styku. Pre obchodné záväzkové vzťahy, s ohľadom na uvedený generálny a explicitný výraz zákazu zneužitia práva, môžeme s určitosťou odvodiť, že zákaz zneužitia práva je silnejší ako dovoľenie dané právom. Poctivý obchodný styk je v porovnaní s pojmom dobré mravy pojmom užším, pričom aj pre obchodné záväzky je v dôsledku § 1 odsek 2 aplikovateľné pravidlo o rozpore s dobrými mravmi a následná sankcia neplatného právneho úkonu. Osobitosť úpravy obchodných záväzkových vzťahov sa prejavuje aj v tom, že táto sankcia nebýva tak dôrazne uplatňovaná ako v práve občianskom, naopak, aj pri rozpore so zákonom sa hľadajú riešenia, ktoré akcentujú princíp právnej istoty. Zákaz zneužitia práva ako princíp súkromného práva má napomôcť optimalizácii súladu záujmov rôznych subjektov a tým dosahovaniu cieľa súkromného práva, ktorým je dosiahnutie, udržanie a zabezpečenie rovnováhy zúčastnených spoločenských záujmov príplnej sebarealizácii a spoločenskej emancipácii jednotlivca. Zákaz zneužitia práva by sme mali súčasne vnímať aj ako zásadu výkladu objektívneho práva a zásadu výkladu právnych úkonov.

23. V prejednávanej veci súd po preskúmaní predloženej zmluvy o úvere dospel k záveru, že zmluva o úvere je absolútne neplatným právnym úkonom pre jej rozpor s dobrými mravmi (§ 39 Občianskeho zákonníka) a výkon práva žalobcu uplatneného žalobou je v rozpore so zásadou poctivého obchodného styku (265 Obchodného zákonníka). Pri posudzovaní platnosti predmetnej úverovej zmluvy pritom zohľadnil všetky relevantné individuálne okolnosti súdnej veci.

24. Z obsahu ustanovení čl. 2.1 a 3.1 zmluvy vyplýva, že výška zmluvnej odmeny, ktorá predstavuje úroky za poskytnutie úveru, tvorí viac ako polovicu splátky istiny, keď pri splátke 104,83 eur mesačne a výške zmluvnej odmeny 38,16 eur je istina splátky vo výške 66,67 eur. Zmluvný úrok tak predstavuje po prepočte 57,24 % ročne, čo je podľa názoru súdu v rozpore s dobrými mravmi, resp. vzhľadom na povahu účastníkov konania a skutočnosť, že medzi nimi ide o obchodnoprávny vzťah, v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku. Podľa Národnej banky Slovenska v čase uzavretia zmluvy (september 2016) bola priemerná výška úrokov pri nových úveroch pre nefinančné spoločnosti s dobou splatnosti 1-5 rokov vo výške 4,17 %. Zmluvou o úvere stanovená úroková sadzba zahrnutá do zmluvnej odmeny prevyšuje túto priemernú úrokovú sadzbu viac ako 13-násobne. Takáto výška úroku, ktorá zjavne a podstatne prevyšuje obvyklú úrokovú mieru, predstavuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach zmluvných strán, preto ju súd považuje za absolútne neprimeranú. Rovnako je v rozpore s dobrými mravmi a poctivým obchodným stykom aj žalobcom požadovaná zmluvná pokuta vo výške 0,1 % denne z dlžnej sumy, teda po prepočte 36,5 % ročne, čo po vyčíslení predstavuje sumu 858,34 eur. Žalobca tak podanou žalobou požaduje, aby mu žalovaný zaplatil sumu spolu 1.722,64 eur (istina a zmluvná pokuta) plus úroky z omeškania, a to napriek skutočnosti, že žalovaný dlhuje žalobcovi reálne z poskytnutej sumy úveru sumu 406,34 eur.

25. Súd pri posúdení rozporu s dobrými mravmi, resp. poctivým obchodným stykom, prihliadol aj na skutočnosť, že v zmluve absentuje údaj o percentuálnom vyjadrení úrokov, keďže sú vyjadrené iba ako zmluvná odmena. Žalobca v zmluve uviedol iba číselný údaj o tom, že úroky predstavujú určitú časť splátky, ale neuviedol skutočnú percentuálnu výšku úrokov. Pri percentuálnom vyjadrení zmluvného úroku vo výške 57,24 % ročne, je len veľmi ťažko predstaviteľný záujem akéhokoľvek záujemcu o takýto úver. Na skutočnosť, že výška takýchto úrokov je v rozpore s dobrými mravmi nemá vplyv ani to, že bola dohodnutá dobrovoľne.

26. Súd teda vyhodnotil zmluvu o úvere ako absolútne neplatný právny úkon. Na základe tohto neplatného právneho úkonu žalobca poskytol žalovanému 800,- eur, žalovaný mu vrátil sumu 393,66 eur, ostávajúcu sumu musí žalovaný vydať žalobcovi, keďže sa na úkon žalobcu bezdôvodne obohatil. Preto súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 406,34 eur titulom vydania bezdôvodného obohatenia a v prevyšujúcej časti žalobu zamietol ako nedôvodnú pre absolútnu neplatnosť zmluvy o úvere (úroky, zmluvná pokuta). Je v rozpore so základmi fundamentálneho hodnotového poriadku, aby dlžník, ktorý prial úver vo výške 800,- eur a vrátil 393,66 eur, musel pri výkone rozhodnutia zaplatiť veriteľovi sumu prevyšujúcu 1.722,64 eur.

27. Žalobca žalobou požadoval aj zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 864,30 eur od 15.11.2019 do zaplatenia.

28. Podľa § 369 odsek 1 a 2 Obchodného zákonníka, ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, vzniká veriteľovi, ktorý si splnil svoje zákonné a zmluvné povinnosti, právo požadovať z nezaplatenej sumy úroky z omeškania vo výške dohodnutej v zmluve, a to bez potreby osobitného upozornenia. Ak výška úrokov z omeškania nebola dohodnutá, dlžník je povinný platiť úroky z omeškania v sadzbe, ktorú ustanoví vláda Slovenskej republiky nariadením.

29. Podľa § 1 ods. 1 nariadenia vlády č. 21/2013 Z. z., sadzba úrokov z omeškania sa rovná základnej úrokovej sadzbe Európskej centrálnej banky platnej k prvému dňu príslušného kalendárneho polroka omeškania zvýšenej o osem percentuálnych bodov; takto určená sadzba úrokov z omeškania sa použije počas celého tohto kalendárneho polroka omeškania.

30. Žalovaný sa preukázateľne dostal do omeškania dňom 31.3.2020, teda dňom nasledujúcim po dni doručení žaloby, preto ho súd zaviazal zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania z priznanej sumy vo výške 8 % ročne od 31.3.2020 do zaplatenia.

O trovách konania súd rozhodol takto:

31. Podľa § 255 odsek 2 Civilného sporového poriadku, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

32. Podľa § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí

33. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v súlade s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, keďže obidve sporové strany boli v konaní čiastočne úspešné a rozdiel v miere úspechu žalobcu a žalovaného bol len nepatrný (žalobca bol úspešný v rozsahu 47,01 % a žalovaný v rozsahu 52,99 %; miera úspechu v prospech žalovaného predstavuje 5,98 %).

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd v dvoch písomných vyhotoveniach.

Podľa § 359 CSP odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech rozhodnutie bolo vydané.

Podľa § 363 CSP sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.